

”אשה יפת מראה את”

1. רש"י לפסוק יא:
 "הנה נא ידעתי – **מדרש אגדה:** עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שבשניהם ועכשיו הכיר בה על ידי מעשה.
דבר אחר: מנהג העולם שעל ידי טורח הדרך אדם מתבזה וזאת עמדה ביופיה.
ופשוטו של מקרא: הנה נא הגיע השעה שיש לדאוג על יופיך ידעתי זה ימים רבים כי יפת מראה את ועכשיו אנו באים בין אנשים שחורים ומכוערים אחיהם של כושים ולא הורגלו באשה יפה".
2. תנחומא שם:
 "כיוון שהגיעו לפילי [פתחה] של מצרים ועמדו על היאור ראה אברהם כבואה של שרה באותו נהר כחמה זורחת. אמר לה: 'הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את'. מכאן אתה למד שלא היה יודע אותה קודם לכן כדרך הנשים".
3. פירוש עץ יוסף:
 "מכאן אתה למד שלא היה יודע אותה קודם לכן כדרך הנשים – רצה לומר: **כדרך כל בני אדם** שמכירין לנשים שלהן מחמת עצמן".
4. באר מים חיים לפסוק יא:
 "ולזה אמר הכתוב ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה, פירוש הקריב עצמו כל כך בדביקות וקדושת הבורא אף לבוא למצרים".
5. מאמרי הראיה עמ' 234:
 "הרוחניות מלבד עדניה הגדולים לאין תכלית, כשהיא לעצמה, היא נותנת עז וגדולה גם לחיים החומריים".
1. תנחומא לך לך ה:
 "מהו 'על דבר שרי'? באותה שעה ירד מלאך מן השמים ושרביט בידו, בא פרעה לשלוף מנעלה, היה מכהו בידו. בא לגע בבגדיה, היה מכהו, והיה גמלך המלאך בשרה על כל מכה ומכה ואם אומרת שרי שילקה היה מכהו, ואם אומרת שימתין לו קמעה, היה עושה".
2. בראשית רבה מ ה:
 "ויראו אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ונתקח האישה בית פרעה – רבי יוחנן אמר: מתעלה והולכת. חד אמר: אנא יהב מאה דינרין ואיעלל עמה וחד אמר: אנא יהב מאתן ואיעלל עמה... אין לי אלא בעולם הזה, בעולם הבא מניין? תלמוד לומר 'ולקחום עמים והביאום אל מקומם'".
3. שם שם ו:

¹ ישעיהו יד ב.

"רבי פנחס בשם רבי הושעיא רבה אמר: אמר הקב"ה לאברהם אבינו: צא וכבוש את הדרך לפני בניך! את מוצא כל מה שכתוב באברהם כתוב בבניו...
 באברהם כתיב: 'כי כבד הרעב בארץ' בישראל כתיב: 'והרעב כבד בארץ'²...
 באברהם כתיב: 'והרגו אתי ואתך יחיו'
 ובישראל כתיב: 'כל הבן הילוד היארה תשליקהו וכל הבת תחיון'³...
 באברהם כתיב: 'ויהי כבוא אברם מצרימה'
 ובישראל כתיב: 'ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה'⁴."

4. תהלים ס ו:

"נתתה ליראיך נס להתנוסס מפני קשט סלה".

5. בראשית רבה נה א:

"נסיון אחר נסיון וגידולין אחר גידולין בשביל לנסותם בעולם, בשביל לגדלן בעולם כנס זה של ספינה. וכל כך למה? מפני קושט – בשביל שתתקשט מידת הדין בעולם".

6. רשיי למסכת אבות ה ג:

"מצינו באגדה שלכך נתנסה אברהם אבינו בעשר נסיונות כנגד י' מאמרות".

7. רשיי לבראשית א כו:

"נעשה אדם – אף על פי שלא סייעוהו [המלאכים] ביצירתו [של האדם] ויש מקום למינים לרדות לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומידת ענוה שיהא הגדול נמלך ונטל רשות מן הקטן. ואם כתב 'אעשה אדם' לא למדנו שיהא מדבר עם בית דינו אלא עם עצמו ותשובת המינים כתב בצידו: 'ויברא אלהים את האדם', ולא כתב 'ויבראו'".

1. בראשית רבה מד ט:

"ד' אלהים מה תתן לי – אמר לפניו [אברהם לקבייה]:

רבנו של עולם! אם עתיד אני להעמיד בנים ולהכעיסך מוטב לי 'ואנכי הולך ערירי'".

2. רשיי הירש לבראשית טו ב:

"אברהם היה הראשון שקראו לד' אדון⁵ שם אדנות נזכר תמיד בפי עבד ד' ונביא. אדם העובד את ד' והוא כלי שרת בידי ד' הרי הוא קורא לד' אדון".

3. בראשית רבה מה א:

"כיון שראה פרעה מעשים שנעשו לשרה בביתו נטל בתו ונתנה לו [לאברהם].

אמר: מוטב תהא בתי שפחה בבית זה ולא גבירה בבית אחר".

4. רבי אליהו מזרחי לפרק טז (ממפרשי רשיי):

"דאם לא כן מצרית למה כתיב? אלא ליחסה, כדי להודיע כבודו של אברהם בעיני המלכים".

5. מהר"ל, גור אריה שם:

² בראשית מג א.

³ שמות א כב.

⁴ שם שם א.

⁵ ברכות ז ע"ב: "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי – מיום שברא הקבייה את העולם לא היה אדם שקרא להקבייה אדון, עד שבא אברהם וקראו אדון שנאמר 'ויאמר אדני אלהים במה אדע כי אירשנה'".

"ולה שפחה מצרית – פירוש וכי לא היה לה רק שפחה זאת מצרית, והלא כמה שפחות היו לאברהם ולשרה, והוי למכתב 'ותתן לו שפחתה הגר המצרית', כדכתיב אצל יעקב "ותקח את זלפה שפחתה" (בראשית ל, ט), אלא פירושו דהיה 'לה' שפחה, אבל לאחרים לא היתה שפחה".

6. בראשית רבה שם :

"ושמה הגר – הא אגריך".